

УДК: 343.98

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2022-78-1-146-152>

Денисюк Олександр Олександрович

(Національна академія Державної прикордонної служби

України імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0689-5672>

ПОНЯТТЯ СПРИЯННЯ ЗДІЙСНЕННЮ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

Статтю присвячено аналізу поняття «сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами». Констатовано, що відсутність закріплення на законодавчому рівні цієї дефініції викликає дискусії серед науковців і практиків та спричиняє проблеми щодо розуміння терміна. На підставі правил гіперо-гіпонімії встановлено, що іменник «сприяння» охоплює більш широкий понятійний простір, ніж іменник «співробітництво», тому перше поняття належить до гіперонімів, а друге виступає як гіпонім. Доведено, що сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами характеризується системою ознак. На основі виокремлених ознак сформульовано визначення: сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності – це гласна та негласна діяльність фізичних і юридичних осіб, яка ґрунтується на вимогах законодавства, полягає у відкритому або конфіденційному наданні короткочасної чи тривалої допомоги оперативним підрозділам у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності.

***Ключові слова:** сприяння; оперативні підрозділи; оперативно-розшукова діяльність.*

Постановка проблеми. Готовність (бажання) громадян допомагати, брати участь у боротьбі з кримінально-протиправними проявами є вагомим аргументом на користь ефективності цього процесу в конкретній державі. Отримання необхідної інформації від людей з давніх часів уважалося одним із найдієвіших видів воєнного мистецтва [1, с. 12]. Незважаючи на розквіт науки й техніки в сучасному світі, допомога людини є невід’ємним складником діяльності будь-якого правоохоронного органу країни.

Чинне законодавство України передбачає участь громадян у боротьбі з кримінальними правопорушеннями. Така участь має назву «сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності». Усупереч тому, що термін має юридичне закріплення в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність» з 1992 року та широко використовується як у практичній діяльності, так і в науковій літературі, єдиного його визначення ще й досі не сформульовано. Не закріплено дефініцію і в оперативно-розшуковому законодавстві, що викликає дискусії серед науковців і практиків та спричиняє проблеми щодо розуміння поняття. Тому визначення змісту терміна «сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності» має важливе значення як для правозастосування, так і з метою дотримання прав та свобод осіб, які здійснюють таке сприяння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Традиційно в теорії оперативно-розшукової діяльності вивченню питань, пов’язаних з інтерпретацією поняття сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності, присвячено багато праць. Зокрема, серед значної кількості наукових статей та дисертацій слід виокремити докторські дисертації В. М. Давидюка

«Концептуальні засади діяльності оперативно-розшукових сил Національної поліції у протидії злочинності», А. М. Кислого «Теоретичні та організаційно-тактичні засади сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності (за матеріалами МВС України)», О. І. Козаченка «Правові, організаційні й тактичні основи негласного співробітництва», В. Є. Тарасенка «Окрема теорія агентурного методу оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ України», С. І. Халимона «Теоретико-прикладні засади конфіденційного співробітництва в органах і установах виконання покарань», Д. М. Цехана «Оперативно-розшукова протидія злочинності у місцях позбавлення волі: теорія і практика», О. В. Шахматова «Агентурна робота в оперативно-розшуковій діяльності (теоретико-правове дослідження)».

Аналізуючи зазначені праці, а також наукові розробки інших фахівців у сфері оперативно-розшукової діяльності, можна констатувати, що ця проблематика ще не повністю досліджена, на сьогодні немає єдиного розуміння поняття «сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності».

Метою статті є обґрунтування поняття (дефініції) «сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності». Адже одним із найважливіших завдань дослідника, який намагається пізнати навколишній світ, є побудова системи достовірних знань, що відображають досліджуваний об'єкт у всій його повноті й конкретності [2, с. 151].

Виклад основного матеріалу. Питання формування і використання термінології є, безсумнівно, значущими для будь-якої галузі наукового знання. Особливу роль вони відіграють у юриспруденції. У зв'язку з цим уважаємо за потрібне проаналізувати лексичне значення досліджуваного терміна. Насамперед варто з'ясувати визначення, подані в тлумачних словниках, оскільки словник є джерелом інформації про семантичні параметри та властивості слова, слугує додатковим фактором, який підтверджує наукову достовірність і значимість. Так, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В. Т. Бусела термін «сприяти» тлумачиться як «1) позитивно впливати на що-небудь; створювати відповідні умови для здійснення, виконання, чого-небудь; надавати допомогу в чому-небудь; бути причиною або наслідком виникнення або існування чого-небудь; створювати, викликати бажання виконувати яку-небудь дію; 2) потурати кому-небудь» [3, с. 1377]. «Сприяння» має таке значення: «створення умов для здійснення чого-небудь; допомогу, надання допомоги, підтримки в будь-якій діяльності, якій-небудь справі» [3, с. 1377]. Термін «співробітництво» в цьому ж тлумачному словнику трактується як «спільна діяльність, спільні дії, праця в якій-небудь установі» [3, с. 1367].

Із наведеного тлумачення стає зрозуміло, що термін «сприяння» за змістом є більш широким поняттям, ніж «співробітництво». Сприяння включає в себе співробітництво, що є специфічним видом сприяння, за якого наданням допомоги є виконання спільної роботи.

Словник української мови за редакцією Б. Д. Грінченка подає таке визначення: «сприяти – благопріятствувать, доброжелательствовать, способствовать, содѣйствовать, помогать» [4, с. 190].

Чинний Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» (далі – Закон) [5] у ст. 11 «Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності» передбачив одночасно і «сприяння», і «співробітництво». У ч. 1 ст. 11 визначено, що «органи державної влади, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності зобов'язані сприяти оперативним підрозділам у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності» [5]. Ч. 2 ст. 11 містить поняття «співробітництво» і закріплює, що «за бажанням осіб їх співробітництво з оперативним підрозділом може бути оформлено письмовою угодою з гарантуванням конфіденційності співробітництва». Проте у другому реченні цієї частини зазначається: «Угоду про *сприяння* оперативним підрозділам в оперативно-розшуковій діяльності

може бути укладено з дієздатною особою (курсив мій. – *О. Д.*). Порядок укладання угоди визначається Кабінетом Міністрів України». Законодавець практично вважає ці терміни рівноцінними та вживає їх для характеристики використання у своїй діяльності оперативними підрозділами допомоги окремих громадян.

Проте, на нашу думку, ставити знак рівності між указаними термінами не варто, адже «сприяння» з огляду на тлумачення є цілим, а «співробітництво» – його частиною. На цій підставі доцільно стверджувати, що термін «співробітництво» можна застосовувати лише щодо осіб, які переважно здійснюють якусь професійну діяльність у межах компетенції та посадових обов'язків.

Окрім згаданих термінів, у ст. 11 Закону є таке поняття, як «залучення до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності». У Великому тлумачному словнику сучасної української мови за редакцією В. Т. Бусела термін «залучати» розуміють як «заохочувати, спонукати кого-небудь брати участь у чомусь, включати в якусь роботу. Притягати до якоїсь організації, робити членом чого-небудь. Запрошувати кого-небудь кудись, долучаючи до якоїсь роботи» [3, с. 403]. Хоча «співробітництво» й «залучення» мають багато спільного, але між ними є певна відмінність, яка полягає в тому, що співпрацювати – означає виконувати якусь роботу разом, тобто спільно, тоді як залучення до виконання завдань може передбачати виконання оперативно-розшукових завдань самостійно.

Таким чином, можна припустити, що «сприяння» утворює певну систему (ціле), яка складається з елементів (частин): співробітництво, залучення до виконання завдань.

Використовуючи правила гіперо-гіпонімії (родо-видові відношення в лексико-семантичній системі), варто визнати, що іменник «сприяння» охоплює більш широкий понятійний простір, ніж іменник «співробітництво», а отже перше поняття належить до гіперонімів (тобто є словом із ширшим значенням, яке виражає загальне, родове поняття, назву класу (множини) предметів (властивостей, ознак), а друге виступає як гіпонім (є словом із вузьким значенням, що називає предмет (властивість, ознаку) як елемент класу (множини) [6, с. 206–207].

Суб'єктів сприяння здійсненню оперативно-розшуковій діяльності відповідно до чинного Закону можна розділити на групи та підгрупи. Першу групу формують органи державної влади, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності (мають обов'язок сприяти). До другої групи належать громадяни України, іноземці та особи без громадянства. Ця група осіб, у свою чергу, поділяється на такі підгрупи: особи, які сприяють оперативним підрозділам анонімно; особи, які сприяють оперативним підрозділам гласно, тобто відкрито; особи, які сприяють оперативним підрозділам негласно, тобто на конфіденційній основі, але без укладання угод про співробітництво (негласні позаштатні працівники); особи, які сприяють оперативним підрозділам на конфіденційній основі за умовами укладання угоди про таке співробітництво (негласні штатні працівники).

Вітчизняне законодавство, на відміну від законодавства, яке діяло в минулому (Соборне уложення 1649 р.), не покладає на громадян (фізичних осіб) обов'язок сприяти правоохоронним органам. Наприклад, відповідно до ст. ст. 18–19 глави II Соборного уложення 1649 року: «18. А кто Московского государства всяких чинов люди сведают, или услышат на царское величество в каких людех скоп и заговор, или иной какой злой умысл и им про то извещати государю царю и великому князю Алексею Михайловичю всея Руси, или его государевым бояром и ближним людем, или в городех воеводам и приказным людем. 19. А будет кто сведав, или услыша на царское величество в каких людех скоп и заговор, или иной какой злой умысл, а государю и его государевым бояром и ближним людем, и в городех воеводам и приказным людем, про то не известит, а государю про то будет ведомо, что он про такое дело ведал, а не известил, и сыщется про то допряма, и его за то казнити смертию безо всякия пощады» [7, с. 341].

Наведений текст Соборного уложення свідчить про прямий обов'язок будь-кого повідомляти про злі наміри проти вельможних представників влади, а за невиконання цього наставала відповідальність у вигляді смертної кари. У подальшому такий спосіб сприяння видозмінювався і виявився в політичному сиску. Повідомлення про політичні злочини стимулювалися на державному рівні. У разі їх підтвердження особа, яка повідомляла про змову чи запланований бунт, отримувала частину майна заколотників.

Незначний екскурс до історії дає змогу простежити, як саме змінювалося розуміння сприяння органам державної влади за різних часів. І якщо раніше це був обов'язок будь-якої людини, то на сьогодні обов'язок сприяти здійсненню оперативно-розшукової діяльності покладається лише на органи державної влади, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності. Фізичні особи не мають обов'язку сприяти здійсненню оперативно-розшукової діяльності, тобто можуть виконувати це виключно на добровільних засадах. Хоча теоретично такий обов'язок можна вичленити із загальних обов'язків людини та громадянина. Однак прямого закріплення в Конституції України він не має.

На нашу думку, важливо з'ясувати, чому саме мають сприяти як органи державної влади, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, так і фізичні особи.

Отже, для цього необхідно проаналізувати поняття оперативно-розшукової діяльності, дефініцію якого закріплено в Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність», а саме у ст. 2 «Поняття оперативно-розшукової діяльності». Цю діяльність законодавець розуміє як систему гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Наведене тлумачення має недоліки, оскільки не повною мірою розкриває зміст і соціальну спрямованість такої діяльності. Певне доповнення до цього визначення міститься у ст. 1 Закону, у якій зазначено, що завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України (далі – КК України), розвідувально-підривної діяльності спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень і в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства й держави.

Тобто сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності може використовуватися виключно для вирішення таких завдань, як:

- пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена КК України;
- пошук і фіксація фактичних даних про розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій (контррозвідувальна діяльність);
- припинення правопорушень в інтересах кримінального судочинства;
- отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства й держави.

Останнє завдання, на нашу думку, частково є функцією оперативно-розшукової діяльності, більш імовірно, це розвідувальне завдання. І коли в попередній редакції Закону у визначенні поняття оперативно-розшукової діяльності поряд із пошуковими заходами містилося слово «розвідувальні», таке завдання було логічним, адже саме розвідка і здійснює збір інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства та держави. Проте законодавець, редагуючи Закон після прийняття Закону України «Про розвідку» [8], чомусь саме це положення залишив незмінним.

Отже, оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. Систему заходів (гласних, негласних) закріплено в ст. 8 Закону

[5]. До гласних заходів належать: опитування осіб за їх згодою, використання їх добровільної допомоги; порушення в установленому законом порядку питання про проведення перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та осіб, які займаються підприємницькою діяльністю або іншими видами господарської діяльності індивідуально, та участь у їх проведенні; ознайомлення з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій, їх вивчення, за рахунок коштів, що виділяються на утримання підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність; витребування документів та даних, що характеризують діяльність підприємств, установ, організацій, а також спосіб життя окремих осіб, підозрюваних у підготовці або вчиненні кримінального правопорушення, джерело та розміри їх доходів, із залишенням копій таких документів та опису вилучених документів особам, у яких вони витребувані, та забезпечення їх збереження і повернення в установленому порядку; відвідування жилих та інших приміщень за згодою їх власників або мешканців для з'ясування обставин злочину, що готується, а також збір відомостей про протиправну діяльність осіб, щодо яких провадиться перевірка; отримання від юридичних чи фізичних осіб безкоштовно або за винагороду інформації про кримінальні правопорушення, що готуються або вчинені, та про загрозу безпеці суспільства й держави; використання за згодою адміністрації службових приміщень, транспортних засобів та іншого майна підприємств, установ, організацій, а так само за згодою осіб – житла, інших приміщень, транспортних засобів і майна, які їм належать; створення і застосовування автоматизованих інформаційних систем; застосування засобів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї; звернення в межах своїх повноважень із запитами до правоохоронних органів інших держав та міжнародних правоохоронних організацій; безпосереднє проведення або ініціювання проведення кримінального аналізу.

Негласними заходами є: проведення контрольованої поставки й контрольованої та оперативної закупки товарів, предметів та речовин, у тому числі заборонених для обігу, у фізичних та юридичних осіб незалежно від форми власності з метою виявлення та документування фактів протиправних діянь; негласне виявлення та фіксування слідів тяжкого або особливо тяжкого злочину, документів та інших предметів, що можуть бути доказами підготовки або вчинення такого злочину, у тому числі шляхом проникнення та обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; проведення операцій із контрольованого вчинення відповідних діянь; виконання спеціальних завдань із розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; здійснення аудіо-, відеоконтролю особи, зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, електронних інформаційних мереж; накладення арешту на кореспонденцію, здійснення її огляду та виїмки; спостереження за особою, річчю або місцем, а також аудіо-, відеоконтроль місця; установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу; можливість залучати гласних і негласних штатних та позаштатних працівників; використання конфіденційного співробітництва; створення та використання заздалегідь ідентифікованих (помічених) або несправжніх (імітаційних) засобів.

До змішаних заходів, на нашу думку, можна віднести проведення операцій із захоплення осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, припинення кримінальних правопорушень, розвідувально-підривної діяльності спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб. Такі заходи можуть проводитися як гласно, так і негласно.

Тож органи державної влади, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, фізичні особи сприяють здійсненню гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів. Системний аналіз перерахованих заходів дає можливість визначити, що органи державної влади, підприємства, установи, організації та фізичні

особи можуть брати участь у більшості заходів як особисто, так і надавати допомогу в їх проведенні / підготовці. Сприяння (гласне, негласне, конфіденційне) здійсненню оперативно-розшукової діяльності фізичними особами може відбуватися лише на добровільних засадах, таке сприяння може використовуватися виключно для вирішення завдань оперативно-розшукової діяльності. Використання допомоги органів державної влади, підприємств, установ, організацій та фізичних осіб для вирішення не пов'язаних з оперативно-розшуковою діяльністю завдань забороняється.

Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності як органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями, так і фізичними особами є соціально важливим та необхідним. Розробка проблем сприяння правоохоронним органам у здійсненні оперативно-розшукової діяльності посідає особливе місце у формуванні теорії такої діяльності. Актуальність наукових пошуків у цьому напрямі пояснюється високою латентністю злочинності, високим рівнем корумпованості, створенням системи захисту злочинного бізнесу. Так, негативні процеси вказують на потребу подальшого вдосконалення сприяння правоохоронним органам шляхом розвитку теорії конфіденційного співробітництва [9].

Узагальнюючи теоретичні напрацювання, вважаємо, що сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами Держприкордонслужби, як правило, характеризується низкою ознак:

- поділяється на гласне та негласне;
- ґрунтується на конституційних правах і свободах фізичних та юридичних осіб;
- є соціально корисною діяльністю, яка закріплена на рівні законодавства;
- застосовується виключно з метою виконання завдань оперативно-розшукової діяльності;
- може бути короткочасним та тривалим: короткочасне сприяння реалізується як без будь-якого юридичного оформлення, так і з оформленням відповідних документів; тривале сприяння здійснюється відповідно до вимог відомчих нормативно-правових актів з укладанням трудової угоди або без неї;
- фізичні та юридичні особи, що здійснюють сприяння оперативно-розшуковій діяльності, перебувають під захистом держави, мають визначені соціальні та правові гарантії.

Висновки. Наведені ознаки дають змогу сформулювати визначення досліджуваного поняття: сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності – це гласна та негласна діяльність фізичних і юридичних осіб, яка ґрунтується на вимогах законодавства, полягає у відкритому або конфіденційному наданні короткочасної чи тривалої допомоги оперативним підрозділам у вирішенні завдань оперативно-розшукової діяльності.

Список використаних джерел

1. Нечипоренко О. Сунь-Цзы: «Шпион – сокровище для государства». *Служба безпеки: новості розвідки и контррозвідки*. 1993. № 4. С. 12–13.
2. Кирилов В. И. Логика познания сущности : монографія. Москва : Высшая школа, 1980. 175 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. Т. VIII. 1728 с.
4. Словник української мови : в 4-х т. / упор. з дод. влас. матеріалу Б. Грінченко. Київ : Вид-во Академії наук Української РСР, 1958. Том 4. 563 с.
5. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України № 2135-ХІІ від 18 лют. 1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
6. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручник. 2-ге вид. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 368 с.
7. Тихомиров М. Н., Епифанов П. П. Соборное уложение 1649 года. Москва : Изд-во Моск. ун-та, 1961. 444 с.

8. Про розвідку : Закон України від 17.09.2020 № 912-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення: 30.01.2022).

9. Халимон С. І. Теорія конфіденційного співробітництва. *Соціальна робота як чинник гуманізації суспільного буття: український та міжнародний досвід* : тези доповідей та виступів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 3–4 грудня 2010 р.). Чернігів : ЧДІЕУ, 2011. С. 192–194.

References

1. Nechiporenko, O. (1993). Sun'-Czy: «SHpion – sokrovishche dlya gosudarstva» [Sun Tzu: “A spy is a treasure for the state”]. *Sluzhba bezopasnosti: novosti razvedki i kontrrazvedki*. № 4. S. 12–13 [in Russian].

2. Kirilov, V. I. (1980). Logika poznaniya sushchnosti : monografiya [The logic of cognition of essence]. Moskva : Vysshaya shkola. 175 s. [in Russian].

3. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. Kyiv; Irpin : Perun, 2005. T. VIII. 1728 s. [in Ukrainian].

4. Slovnyk ukrainskoi movy : v 4-kh t. / upor. z dod. vlas. materialu B. Hrinchenko [Dictionary of the Ukrainian language]. Kyiv : Vyd-vo Akademii nauk Ukrainskoi RSR, 1958. Tom 4. 563 s. [in Ukrainian].

5. Pro operatyvno-rozshukovu diialnist : Zakon Ukrainy № 2135-12 vid 18 liut. 1992 r. [On operational and investigative activities : Law of Ukraine] *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. № 22. St. 303 [in Ukrainian].

6. Kocherhan, M. P. (2008). Vstup do movoznavstva [Introduction to Linguistics] : pidruchnyk. 2-he vyd. Kyiv : VTs «Akademii». 368 s. [in Ukrainian].

7. Tihomirov, M. N., Epifanov, P. P. (1961). Sobornoe ulozhenie 1649 goda [Cathedral Code of 1649]. Moskva : Izd-vo Mosk. un-ta, 1961. 444 s.

Tykhomyrov M. N., Epyfanov P. P. Sobornoe ulozhenye 1649 hoda. [Cathedral Code of 1649] Moskva., Yzd-vo Mosk. un-ta, 1961. 444 s. [in Russian].

8. Pro rozvidku : Zakon Ukrainy vid 17.09.2020 № 912-9 [About intelligence : Law of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (data zvernennia: 30.01.2022) [in Ukrainian].

9. Khalymon, S. I. (2011). Teoriia konfidentsiinoho spivrobitnytstva [Theory of confidential cooperation]. *Sotsialna robota yak chynnyk humanizatsii suspilnoho buttia: ukrainskyi ta mizhnarodnyi dosvid* : tezy dopovidei ta vystupiv Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii (m. Chernihiv, 3–4 hrudnia 2010 r.). Chernihiv : ChDIEU. S. 192–194 [in Ukrainian].

Denysiuk Oleksandr

(National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine
named after Bohdan Khmelnytskyi, Khmelnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0689-5672>

THE CONCEPT OF ASSISTANCE IN THE IMPLEMENTATION OF OPERATIONAL AND INVESTIGATIVE ACTIVITY BY OPERATIONAL UNITS

The article analyses of the concept of assistance in the implementation of operational and investigative activity by operational units. It has been stated that the absence at the legislative level of the definition of “assistance in the implementation of operational and investigative activity” causes discussions among scientists and practitioners as well as problems in understanding its scope. Using the rules of hypero-hyponymy (genus-species relations in the lexical-semantic system) it has been established that the noun “assistance” covers a wider conceptual space than the noun “cooperation”, and therefore the first refers to hyperonyms (a word with a broader meaning that expresses a general, generic concept, the name of a class (set) of objects (properties, features), and the second – as a hyponym (a word with a narrower meaning, which names an object (property, feature) as an element of a class (set)). It has been proved that the assistance to the operational and investigative activity by operational units is characterized by a system of features, which includes: assistance in the implementation of operational and investigative activities is divided into public and covert; assistance in the implementation of operational and investigative activities follows from the constitutional rights and freedoms of individuals and legal entities; assistance in the implementation of operational and investigative activities is a socially useful activity, which is enshrined in law; assistance in the implementation of operational and investigative activities is used solely for the purpose of performing tasks of operational and investigative activities; assistance in the implementation of operational and investigative activities may be short-term and long-term; short-term assistance in the implementation of operational and investigative activities can be implemented without any legal registration and with preparation of relevant documents; long-term assistance in the implementation of operational and investigative activities is usually carried out with or without an employment agreement; individuals and legal entities that promote operational and investigative activities are under the protection of the state, have certain social and legal guarantees.

Key words: assistance; operational units; operational and investigative activities.

Надіслано до редколегії 16.02.2022
Рекомендовано до публікації 21.02.2022